

KURIER WILEŃSKI

DZIENNIK NIEZALEŻNY

Rok założenia 1840

nr 69 (12852)

ŚRODA, 10 kwietnia 1996 r.

cena 60 ct

Na tematy dnia

Rezerwat i gubernator?

Pana Andrzeja Pileckiego cenię bardzo. Gdy objął stanowisko kierownika wydziału kultury w Samorządzie rej. wileńskiego, cieszyłam się, że przyszedł właściwy człowiek na właściwe miejsce. Tym bardziej, że pracę razem z nim podjął etnograf Andrzej Puzko (nie wiem, z jakich powodów zwolnił się, ale jest to niewątpliwie wielka strata dla kultury rejonu). Z ich przysięgą wreszcie coś się zaczęło rzeczywiście dziać w kulturze miejscowości podwileńskich.

Andrzej Pilecki prócz twórczości amatorskiej, prócz zainteresowania się siedzibami, gdzie ta twórczość ma się rozwijać, prócz dziesiątków innych spraw, poważnie zaczął myśleć o zabytkowych dworcach i pałacach oraz różnych innych obiektach zabytkowego budownictwa na terenie Wileńszczyzny. Czynać kroki (w miarę skromnych możliwościów, bo jak wiadomo, pieniędzy chronicznie wszędzie brakuje, a na kulturę — najbardziej) w kierunku ich ratowania, przede wszystkim — od zapomnienia.

(Dokończenie na str. 2)

Sentencja dnia

Nie po tytule, gdy pusto w szklance

W. HUGO

Dni Mody "Dieny"

Zakończyły się Dni Mody Redakcji "Diena". Znowu, jak i poprzednio (jesienią) usadowiono wystawę na scenie Teatru Opery i Baletu, gdzie odbywano pomost dla pokazów. Znowy było pełno ludzi, z trudnym miernikiem porządku. Wśród różnych zakulisowych rupiec. No, ale kłótnie, sewy, łagody, wyglądający być może nudnawo w porównaniu z niedawnymi trupienymi, hollywoodzkimi kreacjami.

Rej wodzi sukienka procska bez rękawów, w barwach przypudrowanego różu, zieleni, żółci, bieli. Do tego mały dopasowany w tali, ramionach i biodle żakietek. Właśnie zestaw małej sukieneczki plus żakietek — to manifest stylu glamour. A szandarową jego postacią jest Audrey Hepburn (ta od "Rzymskich wakacji"), której sukienki, spodnie-rubaszki, fryzury, okulary, toczki, chusteczki związane wokół szyi będą w tym roku nadsławiane. A więc jestesmy au courant.

Zgodnie z modą paryską było trochę strojów z zasłony przyszywanej, z ceratek, plastiku, cu-

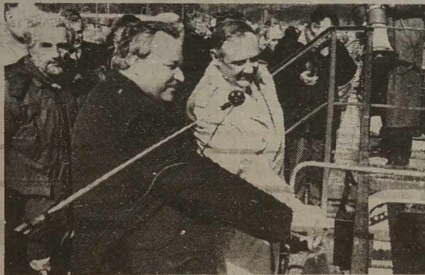
Na rzecz ekologii

Wilno ma już biologiczną oczyszczalnię ścieków

Wileńskie urzędnicy, oczyszczające wody ściekowe, zaprojektowane zostały jeszcze w 1965 roku. Po 10 latach rozpoczęto ich budowę. Od 10 lat wody ściekowe w Wilnie oczyszczane były mechanicznie. O tym, że nie było to oczyszczanie skuteczne, przekonali się mogliśmy z jakości wody w Wilii.

W przeddzień Świąt Wielkanocnych zostały uruchomione urządzenia oczyszczające ścieki metodą biologiczną. Na uroczystość uruchomienia tak ważnego dla Wilna obiektu, jedynego o takiej mocy w krajach nadbałtyckich, a także na terytorium byłego Związku Radzieckiego, zostali zaproszeni mer m. Wilna Alis Vidūnas, minister ochrony środowiska Bronius Bradauskas, zarządca okręgu wileńskiego Alfonsas Macaitis, budowlani i użytkownicy.

Zaszczyt uruchomienia silnika elektrycznego przypadł w udziale merowi A. Vidūnasowi i ministrowi B. Bradauskasowi, po czym woda z urządzeń oczyszczenia mechanicznego runęła do aerotanków oczyszczania biologicznego. Do gigantycznych zbiorników tłoczono jest stężone powietrze,

by mikroorganizmy "pożerające" odpady, mogły się rozmnażać.

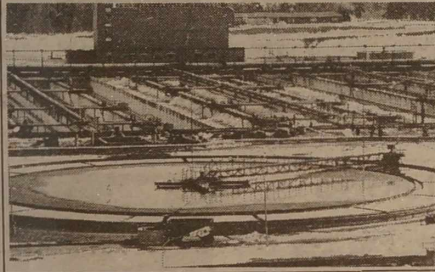
Jak twierdzi dyrektor spółki akcyjnej Wileńskich Urzędów Oczyszczających Arūnas Makauskas, do 1 lipca br. połowa bud ściekowych w Wilnie będzie oczyszczana biologicznie. Natomiast na Dzień Stolicy — 23 września wlnianie mogą spodziewać się kolejnego udoskonalenia. Dyrekcja Wileńskich Urzędów Oczyszczających obiecała, że biologiczna oczyszczalnia ścieków zacznie pracować na pełną moc.

Obecnie w wyniku oczyszczania ścieków w ciągu doby gromadzi się około 1 tony odwodnionej

mułu, natomiast po tym, gdy urządzenia będą pracować na pełną moc, mułu będzie kilkakrotnie więcej. Po odwodnieniu muł wywożony jest na wyspiśko bądź wykorzystuje się go do użyzniania gleby. Dyrektor Arūnas Makauskas zapewnił, że rolnicy nie mają podstaw do obaw, czy aby nie jest szkodliwy, gdyż przemysł litewski praktycznie obumarł, ciężkich metali więc mu nie posiada.

Wszyscy rozumieją, że urządzenia oczyszczające są dla stolicy niezbędne, jednak koszty związane z oczyszczeniem ścieków pokryć, rzecz jasna, powinni będą użytkownicy. Stężąc podający powietrze do zbiorników miesięcznie zużywa energię elektryczną na sumę 0,5 mln Lt. Jak wyjaśnił mer Alis Vidūnas, stąd niedawna podwyższyć cen na wodę i, jak obiecał, ostatnia w tym roku. Cóż, miejmy nadzieję.

Mirosława JANUSZKIEWICZ
NA ZDJĘCIACH: moment kulminacyjny; mer m. Wilna Alis Vidūnas i minister ochrony środowiska Bronius Bradauskas uruchamiają silnik; ogólny widok wileńskiej oczyszczalni ścieków.
Fot. Marlan Paluszkievicz

DRAUDA

Litewsko-niemiecka ubezpieczeniowa ZSA

Algirdo 3, 2600
Vilnius, Lietuva
Tel.: 22-79-30,
22-79-34,
Fax: 61-67-07

Wytenio 20
2006 Vilnius
Tel. 63 37 02
Fax. 26 10 36

OFERUJE POLSKIE DANIA
ORAZ ORGANIZUJE
PRZYJĘCIA Z RÓŻNYCH
OKAZJI
Serdecznie zapraszamy!
Vilnius, Pylimo 49, tel.
62-20-84.

ZNAJ WILII
72.500.000.000

Radosnych Świąt
Wielkanocnych

Romantycznie i pastelowo

szowane u dołu, żakietki krótkie, dłuższe i całkiem długie, przechodzące w płaszczki, spod których można było (lub nie) dojrzeć skrawek spódnicy. Takie są światowe tendencje. Na paryskim pret-a-porter wiosna-lato 1996 również — panował styl glamour (po ang. blask, urok) — kobiecy, sewy, łagody, wyglądający być może nudnawo w porównaniu z niedawnymi trupienymi, hollywoodzkimi kreacjami.

Rej wodzi sukienka procska bez rękawów, w barwach przypudrowanego różu, zieleni, żółci, bieli. Do tego mały dopasowany w tali, ramionach i biodle żakietek. Właśnie zestaw małej sukieneczki plus żakietek — to manifest stylu glamour. A szandarową jego postacią jest Audrey Hepburn (ta od "Rzymskich wakacji"), której sukienki, spodnie-rubaszki, fryzury, okulary, toczki, chusteczki związane wokół szyi będą w tym roku nadsławiane. A więc jestesmy au courant.

Zgodnie z modą paryską było trochę strojów z zasłony przyszywanej, z ceratek, plastiku, cu-

kierkowych sreber (Jurga Kasperavičiūtė, Jolanta Razmienė). Były wymyślne, przekorne stroje jak np. sukienka-halenka z czerwonej błyszczącej tkaniny plus białe kółka kolorowa koszula w charakterze wdzianka (Dalia Kernagienė, Vilija Tubaitė-Maršalik). Były prowokujące, przezroczyste kreacje wypadające spod bolera biustem (Jurga Bružaitė). Były garnitury jedno-i dwurzędowe w stylu Ameryka okresu prezydentury (Aleksander Pogrebnij i Vida Simanavičiūtė). Był styl elitarny, intelektualny (Juozas Statkevičius) — superprosty, bez ozdób. Był styl businesswomen (Julia Žilienienė) i in.

Bardziej różnorodny i fachowy okazał się ostatni dzień pokazów, chociaż organizatorzy obiecywali wyrównany poziom każdego dnia. Jurate Słykowiene, Renata Medkūtienė pokazały rolęje modliwosci, rzeczy dzierganych, przez kojarzenie różnych faktur, odcieni. Widzieliśmy np. moher łączony z luressem, ciekawie skrojone kostiumy itp.

(Dokończenie na str. 2)

NA ZDJĘCIU: mała sukienka Jolanty Čapskienė.
Fot. A. Brazaitis

Watykan

Papieskie błogosławieństwo "Urbi et Orbi"

Wzwanie o pokój i wyciszenie konfliktów w dotkniętych nimi częściach świata zawarł papież Jan Paweł II w swoim orędziu wielkanocnym "Urbi et Orbi", który wygłosił w niedzielę w czasie uroczystej Mszy na placu św. Piotra w Watykanie, na którym zebrało się ponad 100 tys. wiernych różnych narodowości.

Zwiastując światu nowinę o Zmartwychwstaniu Pańskim Ojciec Święty podkreślił, iż "Chrystus zmartwychwstał i przekazuje tym, którzy uczestniczą w jego zwycięstwie nad

śmiercią, odwagę i siłę, by kontynuowali budowę nowej ludzkości, odrzucając wszelką formę przemocy, sektaryzmu i niesprawiedliwości".

Z centralnego balkonu Bazyliki św. Piotra Jan Paweł II przekazał swoje błogosławieństwo "Urbi et Orbi" w 57 językach.

W swoim orędziu Jan Paweł II zwrócił się o pomoc Boską "dla tych, którzy budują za cenę wielkich wyrzeczeń pokój każdego dnia, w każdym zakątku ziemi". Papież prosił o tę pomoc dla "budowniczych sprawiedliwości i pokoju" w

Bośni i Hercegowinie, w Irlandii i na Bliskim Wschodzie, "zwłaszcza — jak podkreślił — w Ziemi Świętej, gdzie nadzieje na pokojowe współżycie są dotąd zakłócone przez siłę i przemoc".

Papież prosił dalej o Boskie wsparcie dla tych, którzy "odraczają fatalizm rywalizacji etnicznych w Burundi i Ruandzie" oraz o uśmierzanie cierpień tych, którzy "poddani są zbrojnej przemocy" na Kaukazie, w Afganistanie, Algierii, Sudanie i "wielu innych regionach świata". Podzielił

się również nadzieją na zaspokojenie "ambicji aspiracji" tych, którzy w Afryce, Ameryce Łacińskiej, Azji i Europie "czekają na prawdziwą wolność sumienia i religii, której sprężyną są nieustępliwość wyznawców innych religii".

Papież podkreślił, iż święta wielkanocna świadectwa mocy Boskiej, która jest "źródłem nowej energii, zdolnej poruszyć nawet zatwardziałe serca i dodać odwagi tym, którzy zgubili drogę, kroczą bez celu". "Boska moc jest warunkiem prawdziwej wolności człowieka, któremu mówi dzisiaj i zawsze, że Miłość zwyciężyła nienawiść" — powiedział Jan Paweł II.

Korea Płn. — Korea Płd.

Kolejne ostrzeżenie Phenianu o "gotowości do walki"

Korea Północna opublikowała we wtorek kolejną groźbę, adresowaną do Korei Południowej, ogłaszając, że żołnierze północnokoreańscy "są gotowi do walki" i czekają jedynie na hasło do boju "wielkiego przywódcy" Kim Dzong Ila.

Korea Północna, która od ub. piątku trzykrotnie wysłała swe oddziały na teren strefy zdemilitaryzowanej, rozdzielającej Półwysep, ostrzegła Seul, iż żołnierze KRDL "są pełni bojowego ducha i palą się do walki, by zetrzeć w proch nieprzyjaciół". Żołnierze — pisze we wtorkowym artykule redakcyjnym dziennik Rodong Sinmun — czekają jedynie na proste polecenie Pańskiego przywódcy Kim Dzong Ila, który może wydać rozkaz rozpoczęcia akcji.

Północnokoreański dziennik, którego słowa cytuje we wtorek agencja KCNA a także rozgłośnia radiowa w Phenianie, stwierdza wprost, iż Półwysep "znalazł się na krawędzi wojny".

Do wzrostu napięcia na Półwyspie Koreańskim doszło w ub. czwartek, gdy Phenian poinformował, że nie będzie wypełniał zobowiązań rozejmowych, związanych z utrzymaniem strefy zdemilitaryzowanej, obowiązujących od 1953 r. na mocy układów rozdzielających Półwysep na dwie części. Bezpośrednio po czwartkowym oświadczeniu Phenianu, wojska północnokoreańskie trzykrotnie naruszyły rejon strefy.

Obserwatorzy są zdania, iż obecna sytuacja, a przede wszystkim rozmyślnie potęgowanie przez Północ napięcia w tym jednym z najbardziej nerwalicznych punktów świata, wiąże się przede wszystkim z katastrofalną sytuacją gospodarczą KRDL, której kłopoty spotęgowała jeszcze ubiegłoroczna seria klęsk żywiołowych, jakie nawiedziły ten kraj. Phenian w ub. tygodniu Touownie opublikował apel o międzynarodową pomoc dla ofiar powodzi. Północ chce przede wszystkim uzyskać nowe dostawy żywności a także zmusić Waszyngton do nawiązania rokowań w sprawie zawarcia dwustronnego porozumienia, jakie zastąpiłoby układy z 1953 r. Do tej pory USA wykluczały takie rozwiązanie, akcentując, iż wszelkie porozumienia winny być zawierane przez oba państwa koreańskie, z pominięciem Waszyngtonu.

Rosja

Dudajew chce rozmawiać z Jelicynem

Przywódca czecheński partyzantów Dżochar Dudajew będzie zabiegał o bezpośrednie rozmowy pokojowe z prezydentem Rosji Borysem Jelicynem, by osiągnąć szybkie zakończenie konfliktu w Czeczenii — podał specjalny dziennik "Dagens Nyheter" we wtorkowym numerze.

Moskiewska korespondentka tej gazety przekazała, że Dudajew powiedział jej w wywiadzie, przeprowadzonym w kryjówce czecheńskiego przywódcy, że bezpośrednie rozmowy będą najlepszą drogą osiągnięcia pokoju, bo porozumienie wynegocjowane przez mediatorów będzie trudne do wprowadzenia w życie.

"Szybki pokój można osiągnąć w Czeczenii, jeśli osobście będą negocjować z Borysem Jelicynem" — stwierdził Dudajew w wywiadzie. Czecheński przywódca jest gotów bezpośrednio rozmawiać z moskiewskim kierownictwem. "Sądzimy, że wszystko jedno, kto jest prezydentem Rosji; zamachu stanu już dokonano. Krajem będą teraz kierowały siły komunistyczne i faszystowskie. Prezydent Jelicyn już nie kontroluje prawdziwej struktur władzy, mianowicie armii" — oświadczył Dudajew.

Czecheński przywódca zapewnił, że Rosji nigdy nie uda się zwyciężyć Czeczenii. "Czeczeni mają coś, czego Rosjanie nie posiadają. Wiarę i siłę duchową, która ich wzmacnia" — powiedział Dudajew.

W wywiadzie, przekazanym przez rosyjską telewizję NTW w poniedziałek, Dudajew powiedział, że jest gotowy rozmawiać o pokoju, ale chce uzyskać pewność, że mediatorzy mogą zagwarantować, iż porozumienie zostanie wprowadzone w życie. "Ktokolwiek chce działać jako mediator, powinien zagwarantować, że jakikolwiek porozumienie, które zostanie zawarte, będzie przestrzegane, niezależnie co to by było" — stwierdził Dudajew.

Korespondentka "Dagens Nyheter" przekazała, że bombardowanie i ostrzał artyleryjski dalej trwały w Czeczenii. "Całą niedzielę wielkanocną trwało bombardowanie. Podczas nocnego wywiadu z Dudajewem niedziela słychać było strzały, a potem artylerię" — napisała dziennikarka.

Jelcyński przywódcą w sobotę, że wysłał telegram do Dudajewa, informując go, że operacje wojskowe zostały wstrzymane. W poniedziałek agencja TASS, powołując się na rosyjskie źródła wojskowe, podała, że operacje w dalszym ciągu są prowadzone przeciwko umocnieniom partyzantów w górskich regionach na południowym wschodzie Czeczenii.

Polska-Rosja

Kwaśniewski rozpoczął wizytę od odwiedzenia Katynia

Od odwiedzenia cmentarza polskich oficerów w Katyniu rozpoczął w poniedziałek wizytę w Rosji prezydent Aleksander Kwaśniewski.

W drodze z Warszawy do Moskwy samolot z polskim prezydentem i towarzyszącą mu delegacją wylądował na lotnisku w Smoleńsku, skąd Aleksander Kwaśniewski udał się do położonego w odległości kilkunastu kilometrów Katynia, gdzie spoczywa przeszło cztery tysiące polskich oficerów, rozstrzelanych w 1940 roku przez NKWD.

W drodze na cmentarz polskich oficerów prezydent Kwaśniewski złożył wieniec przed pomnikiem ofiar totalitaryzmu, wzniesionym w ub.r. przez władze rosyjskie oraz przed pomnikiem jeńców radzieckich, rozstrzelanych przez faszystów.

W towarzystwie przedstawicieli Rodzin Katyńskich prezydent Polski złożył wieniec przed krzyżem katyńskim i wziął udział w nabożeństwie ekumenicznym, celebrowanym przez kapelanów wojskowych czterech wyznań. Aleksander Kwaśniewski złożył też wiązankę kwiatów na grobie polskich generałów.

Po uroczystości Kwaśniewski powiedział, że był w Katyniu po raz pierwszy. "Jest to miejsce wyjątkowe, poczynając od tego straszliwie spokojnego, zastępnego lasu. Myślę, że wielu ludzi, także młodych, będzie tu przyjeżdżać, żeby zrozumieć złą przeszłość i szukać tego, co dobre — w przyszłości. Ważne, aby to miejsce było nie tylko raną, a pamięcią i jednocześnie przy dawało nam szansę budowania takiej przyszłości, która między sąsiadami, między krajami takimi

jak Polska i Rosja będzie wolna od takich tragedii" — powiedział prezydent Polski.

We wtorek rosyjski prezydent wraz z żoną Nainą wieniec przed parą prezydencką w Sali Św. Jerzego w Wielkim Pałacu Kremlowskim. Witając się prezydenci uścisnęli sobie dłonie. Naina Jelicyn wraz z Jolicem Jolicem Kwaśniewskiej bukiet herbańczyków róż. Prezydenci nie składali żadnych oświadczeń. Po odegraniu obu hymnów przywódcy Polski i Rosji przeszli do Zielonej Bawialni, w której odbyły się rozmowy prezydentów w cztery oczy, a następnie w rozszerzonym polsko-rosyjskim w rozszerzonym składzie.

NA ZDJĘCIU: prezydent A. Kwaśniewski nad grobem polskich oficerów w Katyniu. Fot.EPA-ELTA

Polska

Prymas odprawił mszę pontyfikalaną

W niedzielę wielkanocną metropolita archidiecezji warszawskiej kardynał Józef Glemp, prymas Polski poprowadził procesję i odprawił mszę pontyfikalaną w warszawskiej archikatedrze św. Jana Chrzciciela.

W słowie pasterskim, skierowanym do licznie zgromadzonych wiernych, prymas

zaakcentował, że męka, śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa są obecne w nas. "My w sobie nosimy zmartwychwstanie Chrystusa, bo już zakosztowaliśmy z Nim Jego śmierci, która jest zwycięska. Z każdym rokiem ta tajemnica — wielka dla naszej wiary — przychodzi do nas, abymy mogli się zastanowić i

połączyć nasze spojrzenie na siebie, na sens naszego życia, na sens bycia społecznego" — powiedział.

Prymas złożył wszystkim życzenia wszelkiej radości w przeżywaniu tajemnicy zmartwychwstania Chrystusa oraz udzielił pasterskiego błogosławieństwa.

Na przelomie XIX i XX stulecia nie stanowiło to żadnego problemu. Jeden po drugim przy fale naszej ukochanej czarki statki z dwugłównymi ortami rozpływali na burtach. Widzimy je na starej fotografii udostępnionej przez Adama Korbuta, stałego Czytelnika "K.W." i uczestnika naszej zgadywanek: "Krajobrazy Wilna i Wileńszczyzny".

Po 1920 r. na Wilii ukazywały się statki, które zdobyły Orły Białe. Z relacji byłego wilanina Jana Janowicza, obecnie mieszkającego w Szczecinie: "Mój ojciec Józef Janowicz był właścicielem statków "Kurjer", "Smigły", "Sobieski". "Sobieskiego" zbudował według własnego projektu tuż przed wybuchem wojny. Statki pływały na plażę. Potwierdza to m.in. stara fotografia z napisem na odwrocie: «Kurjer» na Wilii, która się zachowała w albumie rodzinnym wilanina Andrzeja Malkianisa. Dziękuję za jej udostępnienie. Uzupełnia bowiem również informację zawartą w publikacji Leona Janowicza pt. "Opowieści antologiczne" (z cyklu "Miasto nad Wilią", "Kurjer Polski", 27 lipca 1988 r.)

"...Nico dalej przystań statków w Wilii, odhodzący cich stąd w górę rzeki. Przed wojną należały one do braci Janowiczów i stąd były stale do nas telefonów, o której odpływa statki do Werek?".

Podobne telefony rozlegały się również w wileńskim domu państwa Borowskich, którzy mieli na Wilii dwa statki. Były to "Pan Tadeusz" i "Sokół". Ze wspomnień byłego wilanina Igora Aleksandra Pietkiewicza z ulicy Lwowskiej (obecnie mieszka w Warszawie), wychowanka Gimnazjum Joachima Lelewela w Wilnie, wieloletniego więźnia łagrów sowieckich, w tym Workuty, dwu-

zupnie przypadkowo po powrocie z Workuty... Jako filatelista prowadziłem wymianę znaczków z jedną panią z Nowej Zelandii. Od znajomych słyszałem, że podobno Kazik tam mieszka po wyjeździe z Anglii. Znającego pania poprosiłem o jego odnalezienie. W ten sposób nawiąaliśmy kontakt. Wraz z nim

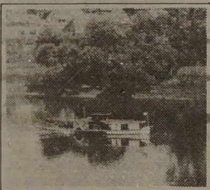
Urzędu Wojewódzkiego). Przede wszystkim o liczbie zarejestrowanych statków: motorowych (w latach 1930-1935 było ich od 3 do 4), parowych (w wymienionym okresie pływały po Wilii trzy), bez własnego napędu (chodzi o barki, których licz-

Ruch towarowy (spław drewna) na Wilii, o którym obecne pokolenia w ogóle nie mają zielonego pojęcia, legitymował się 402 wydawanymi tratwami w 1930 r. i 1214 — w 1935 r. Przewożono budulec surowy i obrabiany, drewno opałowe...

... Po wojnie Wilią popłynęły "Wilnius", "Riga", "Talin", "Mińsk", "Karol Liebknecht", "Pionierius", "Kijew"... Podobno "Riga" "robiła" największe fale. Na wszystkich statkach widniały czerwone gwiazdy... Obecnie na Wilii nie ma ani przystani, ani statków. Według chronologii dziejowej musiałyby być z znakiem Pogoni...

Jerzy SURWIŁO

Wilno, jakiego już nie ma Popłynąć statkiem po Wilii...

krotnego skazańca na karę śmierci: "Moim najbliższym przyjacielem z lat młodzieńczych był Kazik Borowski. W jednej ławce siedzieliśmy. W 1935 r. złożyłem egzamin na Politechnikę Warszawską — wydział mechaniczny (sekcja lotnicza). Natomiast Kazik — do Szkoły Lotniczej w Dęblinie. W czasie wojny znalazł się w Anglii i latał na bombowcach RAF-u. Jego samolot został stracony. Kazik dostał się do niemieckich obozów. Odnalazłem go

odnowił się wspomnienia... o przystani nad Wilią, o rodzicach Kazika, którzy mieli tutaj dwa statki. Borowski-senior sam je budował w warsztacie, znajdującym się na ulicy Mostowej, blisko Placu Katedralnego..."

Z "Rocznika statystycznego Wilna w 1935". W rozdziale "Komunikacja wodna" znajdujemy dane o ruchu pasażerskim i towarowym na przystaniach wileńskich w latach 1930-1935 (dane pochodzą z Wileńskiego

ba wahała się od 12 do 19) oraz łodzi (tych było: w 1930 r. — 66, w 1935 r. — 275).

Ruch pasażerski ilustrują następujące dane: np. odeszło w górę Wilii w roku 1932 — 1276 statków, zaś w 1935 — 1068, natomiast przybyło z góry rzeki odpowiednio — 1276 i 1067. Jak na tamtejsze możliwości imponujące są liczby przewiezionych pasażerów: rok 1930 — 48650, 1932 — 60212, 1935 — 48399.

NA ZDJĘCIACH: na Wilii na początku XX stulecia; lata międzywojnia — statek "Wilja" — nazwisko jego właściciela nie jest znane; "Kurjer" Janowiczów w akcji; spław drzewa na Wilii pod Wilnem; statek z czerwoną gwiazdą — relik minionych czasów.

Fot. ze zbiorów Wiktora Gutubowicza, Adama Korbuta, Andrzeja Malkianisa, archiwum autora Repr. Tadeusz Waźniewicz

Krzysztof Jasiewicz LISTA STRAT ZIEMIAŃSTWA POLSKIEGO 1939-1956

Działo tego rodzaju ukazało się po raz pierwszy w nowożytnych dziejach Polski. Praca badawcza Krzysztofa Jasiewicza podjęta w 1988 r. przez PAN, Instytut Studiów Politycznych PAN i Instytut Historii, opierała się na dwóch źródłach: po pierwsze — wobec braku jakiegokolwiek zbioru znaczków, z naukowego punktu widzenia należało było ustalić, ile osób z tej warstwy

utraciło życie w wyniku wojny i represji okupacyjnych. Do dnia dzisiejszego funkcjonują dwie przeciwstawne opinie. Ziemiańska mowa o stratach "ogromnych", a obiegowa — zapewne z praktycznym w historiiografii Peceurli i gazetowej propagandzie — nie dostrzegła w ogóle problemu, wględnie traktuje go zbyt marginalnie.

Być może będzie to też pierwsza próba w skali światowej ustalenia wielkości strat jednej warstwy, która to warstwa na dodatek, o ogromnej sile różnikierunkowego oddziaływania na otoczenie zewnętrzne, odegrała w dziejach Europy Środkowowschodniej szerególną i niezwykle ważną rolę".

Z tej próby Krzysztof Jasiewicz wyszedł obronną ręką, składając hołd pamięci samego Ojca (o tym mówi motto), całej wymordowanej populacji należącej do najbardziej aktywnej części polskiego ziemiaństwa i ówczesnego społeczeństwa. Autor zebrał informacje o około 3800 osobach opisanych w prawie 3750 biogramach lub notkach biograficznych, nie licząc różnego rodzaju

informacji towarzyszących o innych członkach rodziny ofiary (w sumie dotyczy to dalszych około 10 tys. osób). Wśród ofiar jest kilkunastu ministrów i wiceministrów z różnych gabinetów, kilkudziesięciu posłów i senatorów, wielu działaczy gospodarczych i samorządowych różnych szczebli. Około 2 proc. populacji należało do jakichś organizacji o charakterze katolickim, mniej więcej 10 proc. było stowarzyszone w Związku Ziemiaków.

To krótkie słowo o "Liście" (wyd. Pomost * Alfa, Warszawa 1995) zakończonej konkluzją Krzysztofa Jasiewicza: "II wojna światowa i komunistyczna reforma rolna przyniosły zagładę warstwy ziemiańskiej. Po kilkudziesięciu latach rządów komunistów zniknęły z pejzażu polskiego niemal wszystkie materialne pozostałości polskiej ziemiańskiej — dwory, parki, rezydencje, uległy zapomnieniu zasługi i nazwiska. Na terenach należących obecnie do Litwy, Białorusi i Ukrainy często są świadomie zacierane ślady polskiej bytności. Jeśli ta publikacja przybliży nieco

minioną epokę i jej tragicznych bohaterów, to spełni swoje zadanie".

Jej lektura przekonuje, że tak właśnie się stało, w tym — w przypadku ofiar ziemiaństwa pochodzącego z b. Kresów II Rzeczypospolitej, z Wileńszczyzny. Chociaż z pewnym rozczarowaniem muszę stwierdzić, że nazwiska nie wszystkich znalazły się w dziele Krzysztofa Jasiewicza. Ale jest to osobny temat, niestety, smutny, bowiem, w tego rodzaju pracach badawczych, np. również w "Dziejach rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej" (Ossolineum, 1992) Romana Aftanazego, pomija się milczącym wiele dworów, majątków, znajdujących się i ich właścicieli wędrujących nimi w tamtych czasach w pobliżu Wilna. Na naprawienie tego stanu rzeczy czasu faktycznie już nie zostało, ale jeszcze coś niecoś można uczynić, byłbyśmy tu w zgodzie z sumieniem i prawdą historyczną.

Jerzy SURWIŁO

SPORT

Piłki ręczna

Wyłoniono finalistki

Zakończyły się eliminacje do mistrzostw Europy w piłce ręcznej kobiet. Reprezentacja Litwy...

Table with 2 columns: Country, Points. Rows include Norway, Lithuania, Spain, etc.

W tym spotkaniu Norwegia zwyciężyła Czechy 26:22. Oto końcowa tabela...

W ostatnich meczach grupy II Polska wygrała z Francją 26:23...

Table with 2 columns: Country, Points. Rows include Poland, Czechia, Ukraine, France.

W turnieju finałowym, który odbędzie się w grudniu w Danii...

Piłki nożna

Liderzy tracą punkty

Rozebrano kolejną spotkanie mistrzostw Litwy. W Kownie 'Inkaras-Grifas'...

Po tych spotkaniach na czoło tabeli rozgrywek wysunął się drużyna 'Inkaras-Grifas'...

Stracili punkty również liderzy rozgrywek polskiej ekstraklasy. Warszawska 'Legia'...

Koszykówka

Pozostało 4 pretendentów

Wyłoniono ostatniego półfinalistę w mistrzostwach Ligi Koszykówki Litwy. W trzecim decydującym spotkaniu 'Olimpas'...

Wybrano również najlepsze piątki ligi (według punktów). Do pierwszej weszli: R. Kurtiliusis...

W zawodowej lidze koszykówki NBA drużyna A. Sabonisa 'Portland Trail Blazers'...

dobiegły końca mistrzostwa Europy. Jako jedyny reprezentant Polski medal brązowy zdobył w walce do 91 kg...

Oto wyniki walk finałowych (na pierwszym miejscu zwyciężył) - waga 48 kg - D. Pietrow (Bulgaria) - O. Sakalidis (Ukraina)...

Jak powiedział reprezentantowi Europy mistrz mistrzostw Europy A. Hasan (Dania)...

Formuła 1

Zwycięzca D. Hilla w Argentynie

Brityjski D. Hill wygrał Grand Prix Argentyny - trzecią w tym sezonie eliminację mistrzostw świata Formuły 1...

W kilkunastu Pucharu Davisa doszło do sporych niespodzianek. Obrocy trójeści...

W wiozłowym meczu piłkarskim w Poczdamie mistrz Europy na 1500 m J. Hoffmann...

D. Michalczewski obronił tytuł mistrza świata w boksie w walce polowiczej (wersja WBO)...

ŚRODA, 10 KWIETNIA

LTV 7:00 - Dzień dobry, 9:00 - Lekcja muzyki...

LNK

7:30 - Poranne koło, 9:00 - Teleshop, 9:05 - S. 'Bez domy jest źle'...

BALTYCKA TV

8:30 - S. 'Tak świat się kręci', 9:30 - 18:20 - Program DW...

CZWARTEK, 11 KWIETNIA

LTV 7:00 - Dzień dobry, 9:00 - 'Widomości', 18:40 - 'Widomości (ros.)'...

LNK

7:30 - Poranne koło, 9:00 - Teleshop, 9:05 - S. 'Bez domy jest źle'...

TELE-3

8:00 - Wiadomości CNN, 8:30 - 100 proc, 8:40 - S. 'Santa Barbara'...

WIŁEŃSKA TV

7:45 - Wiadomości z Wilna, 7:55 - Autoshop, 8:00 - Film 'Saracen'...

BALTYCKA TV

8:30 - S. 'Tak świat się kręci', 9:30 - 18:50 - Program DW, 19:00 - NBA z bliska...

TELE-3

8:00 - Wiadomości CNN, 8:30 - 100 proc, 8:40 - S. 'Santa Barbara'...

KOVIENSKA TV

18:05 - Film anim. 18:30 - S. 'Czarownica', 19:30 - Wiadomości...

IKANAŁ

5:00 - Teleporanek, 8:00, 17:00, 0:15 - Dziennik, 8:15, 17:00 - S. 'Tajemnica kobiety z tropików'...

WIŁEŃSKA TV

7:45 - Wiadomości z Wilna, 7:55 - Autoshop, 8:00 - Film 'Saracen'...

KOVIENSKA TV

20:00 - Kanaus Plus TV, 20:00 - 'Veidas' przedstawia, 20:30 - ABC zdrówka...

TV POLONIA

8:00 - Panorama, 8:10 - Dzień dobry z Polski, 10:00 - Wiadomości...

WIŁEŃSKA TV

8:30 - S. 'Tak świat się kręci', 9:30 - 18:20 - Program DW, 19:00 - NBA z bliska...

WIŁEŃSKA TV

7:45 - Wiadomości z Wilna, 7:55 - Autoshop, 8:00 - Film 'Saracen'...

WIŁEŃSKA TV

7:45 - Wiadomości z Wilna, 7:55 - Autoshop, 8:00 - S. 'Santa Barbara'...

WIŁEŃSKA TV

8:00 - Panorama, 8:10 - Dzień dobry z Polski, 10:00 - Wiadomości...

WIŁEŃSKA TV

8:30 - S. 'Tak świat się kręci', 9:30 - 18:20 - Program DW, 19:00 - NBA z bliska...

WIŁEŃSKA TV

7:45 - Wiadomości z Wilna, 7:55 - Autoshop, 8:00 - Film 'Saracen'...

WIŁEŃSKA TV

7:45 - Wiadomości z Wilna, 7:55 - Autoshop, 8:00 - S. 'Santa Barbara'...

EKRANY

SKALVIJA — I sala — 10-14.IV
 — "Amerykański hokej" o 11.30,
 13.15; "Wojna guzików" o 15: 10.IV
 — "Nočna penja" o 16.30; 11.IV —
 "Bijają dni... I kszęycowe noce"
 o 18.10; 12.IV — "Męczyzna, który
 kochał kobiety" o 20.15; II sala —
 "Sam w domu" (USA) 10-14.IV o
 11.10, 14.30, 10-14.IV — "Baśnie
 Samów" o 13. "Aniolowie stróż" o
 16.20, 18.15, 20.10.
 LIETUVA — 10-14.IV — "Eliza" o
 12, 14, 16, 18, 20.
 VILNIUS — 10, 12-14.IV — "Ju-
 nntam" (USA) o 11.30, 13.30, 15.30,
 17.30, 19.30; 11.IV — o 11.30, 13.30,
 15.30, 17.30, 11.IV — "Moja piękna
 pani" (USA) o 19.30.
 HELIOS — I sala — 10-14.IV —
 "Kreola — wyspa młodości" (Włochy)
 o 13, 14.45, 18.15, 10, 11-14.IV —
 "Mister Pitkin na zapleczu wroga"
 o 16.30; 10.IV o 16.30, 20.00, II sala

— 10-14.IV — "Kaligula" o 18.15;
 10-14.IV — "Chytry Ventura — tro-
 picel zwierzątek" (USA) o 12.30;
 "Przygody małego Binka" o 14.15,
 16.15.

VIDEOSALON — 10-14.IV —
 "Paganini" (Niemcy) o 11. "Likwidator"
 (USA) o 12.30; "Śmiertelna maska"
 (USA) o 14.30, 19.40. "Chińska
 Kamasutra" (USA) o 16.20. "Pięść
 gwiazdy północnej" o 18.

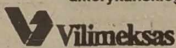
PERGALÉ — 10-14.IV — "King
 Kong" (USA) o 12, 19; "King Kong
 żyje" (USA) o 14.30, 16.30.

VIDEOSALA OZO — 10.IV —
 "Stalker" o 18. Filmy Kurosawy:
 11.IV — "Siedmiu samurajów" o 18;
 12.IV — "Dersu Uzama" o 18; 13.IV —
 "Scorpions" o 14; "Moderniści" o
 18.30; 14.IV — "Eric Clapton" o 14;
 "Orzechowy chleb" o 16; "Forte-
 pian" o 18.

DRAUGYSTÉ — 10-14.IV —
 "Alicja w krainie czarów" o 16; "So-
 mersby" (USA) o 18.

W gabinecie stomatologicznym

w Wilnie, ul. Żemaitės 15 leczymy zęby z pomocą
 amerykańskiego sprzętu i medykamentów.

Telefon 63-11-26.

(Zam. 457)

Przedsiębiorstwo "Antarktis" na-
 prawia łodwki w Wilnie, jego okoli-
 cach i na działkach.
 Gwarancja — 1 rok.
 Vilnius, tel. 75-247-79, 46-71-78.
 (Zam. 258-D)

Kupię 2-pokojowe mieszkanie z
 częściowymi wygodami w cenie do
 11000.
 Tel. 61-52-29.
 (Zam. 448)

Wydzierżawę garaż przy własnym
 domu. Adres: Vilnius, Savanorių 150.
 (Zam. 268-D)

Sprzedam używaną łodwkę
 "Ladoga".
 Tel. 22-87-50.
 (Zam. 267-D)

Do wynajęcia garaż przy ul. Kalwa-
 ryjskiej (Vyturis).
 Tel. 76-96-01.
 (Zam. 268-D)

Foto, video, samochody, weselni
 muzykanci.
 Tel. 77-38-39.
 (Zam. 269-D)

Produkujemy i sprzedajemy siatki
 ogrodzeniowe.
 Tel. 69-01-36.
 (Zam. 270-D)

Firma PEZ proponuje komputer-
 we programy dla biur i księgowości.
 Tel. 26-72-60.
 (Zam. 258-D)

Kupię 2-pokojowe mieszkanie w
 Fabianiskach lub Szeszkini.
 Tel. 61-52-39.
 (Zam. 447)

Niedrogo sprzedajemy świeży
 cement w workach i ruberoid
 RKP-350 i RKK-400.
 Vilnius, tel. 42-46-31, 41-96-
 94.
 (Zam. 402)

Wykonujemy pomniki z gran-
 itu, ogrodzenia, nagrobki.
 Vilnius, ul. Algirdo 48, tel. 63-
 99-65, ul. Zietelos 8, tel. 63-05-
 58.

ZNAID WILI

Lista Przebojów
 "Zwiariowana 19-ka"
 Numeracja 99 (6 kwietnia 1996)

- (1) GEORGE MICHAEL "Jesus to a Child"
- (2) ROBERT MILES "Children"
- (3) EAST 17 "Do U Still"
- (4) CULTURE BEAT "Crying in the rain"
- (5) DJ BOBO "Love is the Price"
- (6) DAVID BOWIE "Hello Spaceboy"
- (7) TAKE THAT "How Deep is Your Love"
- (8) 2 Unlimited "Jump for Joy"
- (9) CAPTAIN JACK "Captain Jack"
- (10) PAPA DEB "The Journey"
- (11) MADONNA "One More Chance"
- (12) COOLIO "1, 2, 3, 4"
- (13) FOLS GARDEN "Lemon Tree"
- (14) LOS DEL RIO "Macarena"
- (15) Dr. ALBAN "Born in Africa"
- (16) DEF LEPPARD "When Love & Hate Collide"
- (17) CHER "One by one"
- (18) 740 BOYZ "Shimmy Shake"
- (19) RIGHT SAID FRED "Living on a Dream"

Nowości:
 1. Scatman John "Song of Scotland"
 2. Jimmy "Wanna be with u"
 3. Sel "Vejas"

Głosowanie:
 w sobotę 14.00 - 15.00, tel. 42 94 60
 listownie:
 Radio "Znaid Wili"
 "Zwiariowana 19-ka"
 al.Laisvės 60, 2056 Wilno

LOT VILNIUS, PODKANEES KELIAS 2 HOTEL SKYDAS, PORT LOTNICZY NR72
 ZAPRASZAMY NA REJS
WILNO - WARSZAWA - WILNO
 Z WYGODNYM POŁĄCZENIEM DO KANADY I USA
 (Zam. 253)
 INFORMACJA I REZERWACJA: VILNIUS 26-08-19

Zagraj i wygraj!
BINGO
 Salón czynny codziennie
 od 14 do 6 rano.
 Ul. Vilniaus 10/16, tel. 62-01-86, Wilno

Są wolne miejsca w
 spółce budowy domów.
 Budowę mieszkań w
 wielomieszaniowych,
 ocieplonych blokowanych
 domach z dobudową na
 sklep lub instytucję
 rozpoczęto w Justynisz-
 kach przy ul. Talkos.
 Zwracać się: al. Savanorių
 174A, tel. 65-38-13.

Sklep w Senoji Pilaite
 w rejonie wileńskim oferuje
 Waszym domowi:
 różne farby, lakiery, tapety i wykładziny.
 DŁA GOSPODARKI I SADU:
 nasiona, torf, nawozy, błonę polietylenową
 dla potrzeb rolniczych, inwentarz gospodarczy.
 Wiele towarów można nabyć taniej.
 Tel. 46-99-85. (Zam. 371)

BRILLIANTYS Jubilerski sklep
 czynny codziennie.
 ul. Aistovs Valtis 18 (rogiel przy Dary Bona)
 Skupujemy
 złoto, platynę, srebro,
 pallad, brylanty
 i wyroby
 jubilerskie.
 Vilnius, tel. 22-23-23.

KALENDARIUM
 * Środa (10.IV) jest 102 dniem
 1996 r. Do końca 265 dni.
 * Znak Zodiaku: Baran.
 * Imieniny: Makarego, Malgo-
 rzaty, Michała.
 * Wschód Słońca — 6,29, zachód
 — 20,13. Długość dnia 13 godz. 44
 min.

TANIEJ O 30-50%!
ODZIEŻ, OBUWIE, GALANTERIA
 Hurtowa bezpośrednia sprzedaż od 2000
 produktów.
 Centrum handlowe "AFIX"
 Głuchów koło Piotrkowa Trybunałskiego
 Polska Tel. 8-104844-495972 fax. 8-104844 476703 (Zam. 368)

Tanio zamówienia na beton
 Sprzedajemy cement PC-400 w workach i luzem.
 Tel. (8-22) 64-25-60. (Zam. 394)

DOGODA
 Litewska Służba Hydrometeorolo-
 giczna przewiduje na 10 kwietnia
 zachmurzenie zmienne bez opadów.
 Wiatr wschodni, umiarkowany. Tem-
 peratura 10-12 stopni ciepła.
 W ciągu następných dwóch dni na-
 stąpi ochłodzenie. Temperatura w no-
 cy 1-6 stopni mrozu, w dzień 3-8 stopni
 ciepła. 12 kwietnia w południowych i
 wschodnich rejonach opady.

Lekarze toksykology
 T. KAJOKAS (tel. 48-16-95),
 R. BADARAS (tel. 42-64-30) leczą
 w domu u pacjentów ciężkie stany
 związane z nadużyciem alkoholu.
 (Zam. 365)
 W różnych ilościach skupujemy
 pierwotny i wtórny surowiec mas
 plastycznych.
 Vilnius, tel. 44-71-84 172-08-41 w
 godz. 11.00-18.00, 72-06-43 od godz.
 18.00. (Zam. 408)
 Pracownia naprawy maszyn do
 pisania przeniosła się z ul. Pylimo 51
 na ul. Żalgirio 108, II piętro.
 Tel. 72-88-13. (Zam. 443)

Redaktor naczelny
 Czesław MALEWSKI
 Nasz adres: Laisvės pr. 60.
 2056 Vilnius, Lietuvos Respublika
 Kod 67218
 ISSN 1392-0405
 SL 322

TELEFONY: sekretariat redaktora naczelnego — 42-79-01, zastępcy redaktora — 42-79-04,
 42-79-48, 42-79-73, sekretarz redakcji — 42-79-49, zast. sekretarza — 42-79-50.
 DZIAŁY: polityczny, problemów społecznych — 42-78-72, aktualności krajowych — 42-79-64,
 ekonomiczny, życia wsi — 42-79-68, stołeczny, kultury — 42-79-77, literatury i sztuki —
 42-79-88, szkolnictwa i młodzieży, listów i interwencji — 42-69-65, reklamy i ogłoszeń —
 42-69-63. Fotokorespondenci — 42-90-81. Korespondent na rejon sołeczniczki — 52-78-00.

Ogłoszenia i reklamy do "Kuriera Wileńskiego" przyjmuje się pod adresem:
 Dom Prasy, Laisvės pr. 60, piętro 11, pokój 1114, tel. 42-69-63, fax 42-72-65
 w dniach pracy od godz. 9.00 do 17.00.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.
 Opinie czytelników zawarte w Ich listach nie za-
 wsze są zbieżne z opinią redakcji.

Dyżurny redaktor
 Jerzy SURWIŁO

Jubilerski sklep - lambard
 Skupujemy
 brylanty,
 wyroby
 jubilerskie,
 złoto, platynę, pallad, srebro, tantal.
 Naugarduko 30, Vilnius, tel. 26 15 56

PIECZATKI
 z gwarancją za godzinę

Wizytówki, papiery firmowe
 Laminowanie (nawet plakaty)
 Laminowanie wyroby
 (cenniki, tabliczki dla sklepów, barów)

Savanorių pr. 16
 Vilnius
 Tel. 23-84-39, 23 09 62
 (naprzeciw kina "Vingis")

Mylija

KURIER WILEŃSKI
 Wydawca
 ZSA "Kurier Wileński"
 Drukuje SA „Spauda“